

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної
державної адміністрації
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Дніпропетровській області
Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей

до 75-річчя з дня заснування
Криворізького професійного
гірничо-технологічного ліцею

«Теоретико-методичні основи підготовки
конкурентоздатних фахівців
у контексті сучасного ринку праці»

Збірник наукових праць за матеріалами
Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з іноземною участю)

31 жовтня – 1 листопада 2019 року

ТОМ 2

Кривий Ріг,
2019

УДК 377.3.091.21:331.5
ББК 74.56+65.240
Т 33

Рекомендовано до друку Вченою радою Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол № 6 від 10.12.2019 р.).

Схвалено та рекомендовано до друку кафедрою професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол № 11 від 29.11.2019 р.).

Рекомендовано до друку педагогічною радою Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею (протокол № 12 від 25.11.2019 р.)

Рецензенти:

Олійник Віктор Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України

Щербак Ольга Іванівна, доктор педагогічних наук, доцент, член-кореспондент НАПН України

Редакційна колегія:

Сергеева Л. М., д-р пед. наук, проф. (голова); Демура А. Л., канд. тех. наук; Сиротюк В. Г., заслужений працівник освіти; Ковальчук В. І., д-р пед. наук, проф.; Лаврентьева О.О., д-р пед. наук, доц.; Стойчик Т. І., канд. пед. наук.

Теоретико-методичні основи підготовки конкурентоздатних фахівців у контексті сучасного ринку праці: зб. матеріалів Другої Всеукр. наук.-практ. конф. (за іноз. уч.). Кривий Ріг, 31 жовтня – 1 листопада 2019 р./ за наук. ред. Л.М. Сергеевої, Т.І. Стойчик. – Кривий Ріг: КПГТЛ, 2019. – том 2. 451 с.

ISBN 978-966-934-225-6

У збірнику подано тези учасників Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-методичні основи підготовки конкурентоздатних фахівців у контексті сучасного ринку праці» (за іноземною участю). Видання розраховане на керівні кадри закладів професійної (професійно-технічної) освіти, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, магістрантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації та студентів акладів освіти.

Статті подано в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-966-934-225-6

© УМО НАПН України, 2019

© КПГТЛ, 2019

© Колектив авторів, 2019

й навички, або вимушені здобути їх в процесі підготовки до гри. Причому якість знань буде тим вищою, чим чіткіше буде виражений мотив: пізнавальної діяльності не тільки у грі, а й самому змісті матеріалу.

Таким чином, дидактична гра – це активна навчальна діяльність із імітаційного моделювання системи, що вивчають процеси явищ.

Підводячи підсумок про імітаційно-ігрове навчання, як засіб підвищення якості знань учнів, можна сказати, що воно дозволяє:

- забезпечити варіативність навчання;
- диференціювати навчальну роботу;
- урізноманітнити форми і методи навчання;
- активізувати діяльність учнів на уроці;
- формувати інтерес учнів до навчального предмета;
- стимулювати установку на творчість і прагнення учнів постійно удосконалювати рівень власних знань.

Але ефективність застосування імітаційно-ігрового навчання з метою підвищення якості знань учнів буде високою тільки за умови дотримання комплексу педагогічних умов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берзіня О. О. Особливості сучасного уроку / О. О. Берзіня // Педагогічна майстерня.– 2016. –№ 4.– С. 22-24.
2. Варзацька Л. І. Принцип активізації пізнавальної діяльності / Л. І. Варзацька // Початкова школа. – 1985.– № 5.– С. 10-11.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 375 с.
4. Десятов Д. Ігри на уроках історії: дидактична гра-стратегія / Д. Десятов // Історія України. – 2007. – № 37 (533). – С.8–12
5. Коваленко В. Г. Дидактические игры на уроках / В. Г. Коваленко – Москва, 1990.– 96 с.
6. Кондрашова Л. В. Имитационно-игровое обучение в высшей школе: Учебное пособие / Л. В. Кондрашова – Кривой Рог, 2001. – 194 с.
7. Новолокова Н. П. Технологія інтегративного навчання / Н. П. Новолокова // Педагогічна майстерня. – 2014.– № 7. – С. 36-40.

Демків А.М.

*старший викладач навчального
відділу організації підвищення кваліфікації
та атестації педагогічних працівників
у сфері цивільного захисту, підполковник служби
цивільного захисту Інституту державного
управління у сфері цивільного захисту,
м. Київ*

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Анотація. В статті розглянуто деякі аспекти організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників у сфері цивільного захисту, проаналізовано її нормативно правове забезпечення, коротко схарактеризовано стан розвитку керівного і викладацького складу,

визначено зміну освітньої парадигми та обґрунтовано актуальність цілісного дослідження.

Ключові слова: *професійний розвиток, підвищення кваліфікації, цивільний захист, педагогічний працівник, безпека людини.*

Основний виклад матеріалу. Розвиток управління єдиною державною системою цивільного захисту, упровадження системи екстреної допомоги, підготовки та просвіти населення щодо поведінки в надзвичайних ситуаціях вимагає підготовки працівників різних напрямів галузі безпеки людини. Її здійснюють викладачі закладів вищої освіти Державної служби надзвичайних ситуацій, педагогічні працівники навчальних (навчально-методичних) центрів у регіонах. Соціально-економічна і політична ситуація в країні актуалізує необхідність постійного вдосконалення їхньої професійної підготовки, зокрема в системі підвищення кваліфікації, яка включає в себе набуття особою нових та/або розвиток раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

Організація підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту педагогічних працівників сфери цивільного захисту здійснюється згідно з Конституцією України, Кодексом цивільного захисту України (2013), Законами України: «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про державну службу» (2015) та іншими законодавчими актами України, Положенням про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 593 тощо. Виходячи з аналізу названих вище документів, слід зазначити, що під розвитком персоналу слід розуміти систему взаємопов'язаних дій, які охоплюють вироблення стратегії, прогнозування і планування потреби в персоналі, управління кар'єрою та професійним зростанням, організацію процесу адаптації, навчання, тренінгу, формування організаційної культури [1, с. 64].

Законом України «Про державну службу» та постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 106 «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» визначено, що професійний розвиток це безперервний, свідомий, цілеспрямований процес особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей.

Отже, з огляду на суть визначення цих понять – «розвиток персоналу» та «професійний розвиток» можна дійти висновку, що професійний розвиток педагогічних працівників навчальних (навчально-методичних) центрів у регіонах з одного боку є обов'язком осіб, які займають ці посади, а з іншого – їх правом і ініціативою постійно розвиватись у галузі безпеки людини. За сучасних тенденцій і організації підвищення кваліфікації за принципом «навчання упродовж всього життя» ми маємо критично ставитись до тези відносно того, що: «Навчання персоналу – найважливіший інструмент, за допомогою якого керівництво отримує можливість підвищувати потенціал людських ресурсів і впливати на формування організаційної культури» [2, с. 98]. Адже сьогодні як у вітчизняній, так і зарубіжній професійній педагогіці, ключовою визнана людиноцентрична парадигма. Саме педагогічний працівник має право вибору, де, коли, в які терміни буде здійснюватися його підвищення кваліфікації.

Таке її право підтвержене Порядком підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого Постановою Кабінетом Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

Підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту здійснюють 8 закладів освіти та наукових установ; 5 підприємств (установ, організацій) сфери управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС); 26 навчальних (навчально-методичних) центрів [1, с. 262]. У системі галузевої освіти і науки працюють 1 тис. 551 наукових та науково-педагогічних працівників, з них 109 докторів наук та 463 кандидати наук.

За програмами підвищення кваліфікації на базі закладів вищої освіти цивільного захисту в 2018 році підготовлено: 1 тис. 455 осіб середнього та старшого начальницького складу; 72 державні службовці; 290 рятувальників з надання домедичної допомоги; 53 посадові особи з охорони праці; 98 осіб на курсах англійської мови за навчальною програмою НАТО. Упродовж 2018 року на базі професійно-технічних навчальних закладів ДСНС України пройшли професійну підготовку 6 тис. 747 осіб рядового і 40 молодшого начальницького складу, працівників органів і підрозділів цивільного захисту.

Виклики сьогодення вимагають принципово нових підходів до організації постійного професійного розвитку педагогічних працівників галузі безпеки людини, які зумовлені соціально-економічними процесами, що відбуваються в українському суспільстві, прагненням нашої держави інтегруватися в міжнародне співтовариство, а також ризиками, загрозами і небезпеками природного, техногенного й антропогенного характеру, які продукує і провокує соціум, небезпеками, викликаними військовою агресією на Сході країни. З огляду на це перед науково-педагогічними колективами закладів вищої освіти ДСНС постало завдання: вдосконалити систему професійного розвитку викладачів навчальних (навчально-методичних) центрів у процесі підвищення кваліфікації. Однак проведений нами аналіз освітньої практики свідчить, що на заваді розв'язання цієї проблеми є суперечності між:

- соціальним замовленням на підготовку викладачів професійної освіти галузі безпеки людини та недостатньою розробленістю системи їхнього професійного розвитку упродовж життя;

- традиційним навчально-методичним інструментарієм вищої освіти щодо підготовки особистості викладача і необхідністю вдосконалення змісту та методів професійного розвитку педагогів галузі безпеки людини в процесі підвищення кваліфікації з урахуванням дидактичних можливостей новітніх педагогічних технологій;

- потребою закладів професійної освіти ДСНС в творчих викладачах, які усвідомлюють завдання професійного розвитку впродовж життя, і браком навчально-методичного забезпечення цього процесу.

Подолання цих суперечностей потребує нагального вдосконалення професійного розвитку викладачів у галузі безпеки людини в процесі підвищення кваліфікації. Очевидно, для вирішення цих проблем у системі підвищення кваліфікації педагогів галузі безпеки людини необхідна модернізація освітнього процесу. У зв'язку з цим актуалізується необхідність цілісного вивчення проблеми професійного розвитку педагогічних працівників навчально-методичних центрів ДСНС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2018 рік. – [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://undicz.dsns.gov.ua/ua/Analitichniy-oglyad-stanu-tehnogennoyi-ta-prirodnoyi-bezpeki-v-Ukrayini.html>. – Загол. з екрану.
2. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. / [Качан Є.П., Дяків О.П., Надвичиний Н.А. та ін.]; за ред. Є. П. Качана. – К.: Знання, 2008. – 407с.
3. Магура М. І. Організація навчання персоналу компанії: навч. посіб. / М. І. Магура – М.: ЗАТ «Бізнес-школа», «Інтел-Синтез». 2002. – 192 с.

Євницька І.В.

*викладач Криворізького професійного
гірничо-технологічного ліцею,
м. Кривий Ріг*

ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У СТВОРЕННІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто проблему формування професійних компетентностей здобувачів освіти у закладах професійної освіти та обґрунтовано один із шляхів вирішення проблеми підготовки висококваліфікованої робочої сили методом створення сучасних освітніх технологій.

Ключові слова: освітні технології, компетентність, заклад професійної освіти, здобувачі освіти, візуалізація, 3D-анімації, 3D-фільми.

Основний виклад матеріалу. В епоху цифрових викликів ключовим активом національної економіки стає людський капітал і рівень його професійного інтелекту. Відповідно, освіта має задовольняти технологічні вимоги суспільства до кваліфікаційного розвитку фахівця. Сучасний викладач повинен не лише працювати з комп'ютером, використовувати функції свого смартфона, а й мати активну, безперервну готовність брати участь у розробці і розповсюдженні сучасних освітніх технологій, нових цифрових медіа, віртуальних платформ, які зорієнтовують здобувачів освіти до новаторської діяльності в умовах цифровізації.

Сучасний урок професійно-теоретичного навчання повинен бути не лише цікавим і пізнавальним, а й прогресивним, креативним. Для цього необхідні творчий підхід і використання сучасних освітніх технологій. Форми викладання транспортних дисциплін є визначальними. На мій погляд, такою високоефективною формою, або творчим підходом, є застосування 3D-відео на уроках професійно-теоретичної підготовки. Саме цей спосіб організації навчальної діяльності дозволить продуктивно вирішити всі завдання уроку, здійснюючи навчальну та пізнавальну діяльність. 3D-фільми і тривимірні анімації технологічних процесів, відкривають значно більші можливості порівняно зі звичайною двомірною комп'ютерною презентацією, для формування професійних компетентностей здобувачів освіти. Головна відмінність